

Савремени приступи проучавању историје

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Продубљивање стечених знања из методологије историјске науке, како теоријских тако и оних којих се односе на технику научног рада.

Исход предмета

Јасно изграђене представе о могућностима и ограничењима спознаје у историјској науци, о теоријским полазиштима и думетима ранијих и савремених праваца у историографији. Усавршавање у раду са изворима – ерудицији, интерпретацији и коришћењу знања из помоћних историјских наука. Оспособљавање за самосталан и креативан научни рад као и за презентацију његових резултата.

Садржај предмета

Историјска свест, Поимање времена и однос према прошлости као део опште свести неког друштва о себи; Проблеми периодизације. Субјективни (историчар) и објективни (извори) ограничавајући фактор у спознаји историје. Развој историографије: Античко доба, средњи век, модерно доба. Актуелни правци у историографији и њихова методолошка полазишта.

Препоручена литература

1. Витроу, Џејмс Џералд Време кроз историју Београд 1993.
2. Kolngvud, Robin Dž. Идеја историје Сарајево 1986.
3. Берђајев, Николај Смисао историје: оглед филозофије човечје судбине, Никшић 1989.
4. Митровић, Андреј Расправљања са Клио Сарајево 1991.
5. Фире, Франсоа Радионица историје Сремски Карловци 1994.
6. Hobsbaum, Erik О историји Београд 2003.
7. Кнежевић, Божидар Принципи историје Београд 2007.
8. Фукујама, Франсис Крај историје и последњи човек Подгорица, Бања Лука, Београд 2002.
9. Попов, Чедомир О историји и историчарима Сремски Карловци 1999.
10. Халет Кар, Роберт Шта је историја Чачак, Београд 2001.
11. Ђелстали, Кнут Прошлост није што је некад била: увод у историографију, Београд 2004.

Археологија и историјски извори

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: нема

Циљ предмета

Стицање знања о употреби археолошких сведочанстава у квалитативној анализи и тумачењу историјских извора.

Исход предмета

Усвојени теоријско-методолошки оквири археолошког приступа и могућности његове интеграције и примене у историјским истраживањима.

Садржај предмета

Археолошка сведочанства и њихова примена у тумачењу прошлости. Различити историјски извори у корелацији са археолошком грађом. Сличности и разлике између историјске и археолошке грађе и могућности њиховог усаглашавања приликом интерпретације прошлости. Улога писаних извора у формирању археолошке интерпретације и обрнуто. Предности археолошких података у односу на историјске изворе, мањкавости археолошке грађе у поређењу са писаним сведочанствима. Критички осврт на тумачење историјских извора са становишта археологије. Специфичности употребе археолошког материјала у тумачењу различитих историјских епоха (протоисторијски период, стари век, средњи век, ново доба, савремено доба). Одабрани примери добрих и лоших интердисциплинарних (историјско-археолошких) интерпретација прошлости.

Препоручена литература

1. К. Грин, *Увод у археологију*, Београд 2003.
2. М. Џонсон, *Археолошка теорија*, Београд 2009.
3. В. Olsen, *Od predmeta do teksta*, Beograd 2002.
4. М. Hall, S. W. Silliman, *Historical Archaeology*, Malden and Oxford 2006.
5. D. S. Potter, *Literary Texts and the Roman Historian*, London and New York 1999.
6. Н. Вулић, *Историја као наука*, Глас СКА С, 58, Београд 1922, 49–66.
7. М. Гарашанин, *Археологија и историја*, Посебна издања САНУ, Споменица 26, Београд 1964, 47–51.
8. S. Babić, *Written sources in the study of the Balkan Iron Age – methodological aspects*, Starinar 43-4/1992-3, Beograd 1994, 125-128.

Настанак и развој политичких институција и политичке мисли у античкој Грчкој

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: завршене мастер студије са најмањом просечном оценом 8 (осам)

Циљ предмета

Излагање појаве и развоја политичких структура и институција у античкој Грчкој и узрочно-последничног односа између овог феномена и генезе грчке политичке мисли. Стицање општих и стручних знања утемељених на провереним достигнућима савремене историографске науке о државним и друштвеним структурама, културним достигнућима, као и о настанку и еволуцији грчке политичке мисли. Развијање критичког мишљења, односно мултиперспективног приступа у разумевању темељних историјских процеса, схватања, структура и обележја грчке политичке мисли у антици. Кандидат треба на основу критичке анализе радова грчких песника, историчара, беседника, мислиоца и драмских писаца да се оспособи за самостални научни рад. Настава би се одвијала у току једног семестра, кроз део стручних предавања, практичан рад и консултације.

Исход предмета

Усвајање општих знања и развијање способности да се најважнији догађаји, појаве и процеси из историје генезе политичких институција и политичке мисли у антици могу идентификовати, систематизовати, интерактивно тумачити у односу на општу историју антике и општу историју политичке мисли и применити у складу са методологијом историографске науке. Коришћење савремених информатичких медија и средства у проучавању историје.

Садржај предмета

Теоријска настава: Упознавање са релевантном литературом и обрада тема из задате области. Усвајање знања о настанку, развоју и основним карактеристикама развоја институција и политичке теорије у античкој Грчкој заснованом на историјским изворима и савременим истраживања, као и оспособљавање докторанда за самостални научни рад.

Практична настава – Упознавање појаве и развоја институција и политичке мисли у античкој Грчкој на основу читања оригиналних извора, као и њихово критичко промишљање, презентација радова студената.

Препоручена литература:

1. И. Јордовић, *Стари Грци. Портрет једног народа*, Београд 2011.
2. М. Н. Ђурић, *Историја хеленске књижевности*, Београд 1988.
3. М. Н. Ђурић, *Историја хеленске етике*, Београд ²1990.
4. К. А. Raaflaub, Н. van Wees (ур.), *A Companion to Archaic Greece*, Malden (Mass.) – London 2009.
5. К. Н. Kinzl (ed.), *A Companion to the Classical Greek World*, (Malden – London 2006)
6. Р. Vidal-Naquet, *Grčka demokracija u historiji*, Beograd 2003.
7. К. Мајер, *Настанак политичког код Грка*, Београд 2010.
8. Ј. Ober, *Political Dissent in Democratic Athens*, Princeton 1998.
9. К. А. Raaflaub, *The Discovery of Freedom in Ancient Greece*, Chicago 2004.
10. С. Rowe, М. Schofield (ed.), *The Cambridge History of Greek and Roman Political Thought*, Cambridge 2000.
11. R. K. Balot (ed.), *A Companion to Greek and Roman Political Thought*, Main Street (Malden) 2009.
12. Ј. Ober, *Mass and Elite in Democratic Athens: Rhetoric, Ideology and the Power of the People*, Princeton 1991.
13. М. Н. Hansen, *The Athenian Democracy in the Age of Demosthenes: Structure, Principles, and*

Ideology, Oxford 1991.

14. K.-W. Welwei, *Die griechische Polis*, Stuttgart 1998.

Рецепција антике у српској историографији

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: завршене мастер студије са најмањом просечном оценом 8 (осам)

Циљ предмета

Излагање рецепције антике у српској историографији. Стицање стручних знања утемељених на провереним достигнућима савремене историографске науке о појави, развоју и еволуцији рецепције антике у српској историографији. Развијање критичког мишљења, односно мултиперспективног приступа у разумевању темељних процеса, схватања, структура и обележја рецепције у српској историографији. Кандидат треба на основу критичке анализе радова у српској историографији из рецепције да се оспособи за самостални научни рад. Настава би се одвијала у току једног семестра, кроз део стручних предавања, практичан рад и консултације.

Исход предмета

Усвајање општих знања и развијање способности да се знања о рецепцији антике у српској историографији могу идентификовати, систематизовати, интерактивно тумачити у односу на општу историју антике и применити у складу са методологијом историографске науке. Коришћење савремених информатичких медија и средства у проучавању рецепције антике.

Садржај предмета

Теоријска настава: Упознавање са релевантном литературом и обрада тема из задате области. Усвајање знања о појави, развоју и еволуцији рецепције антике заснованом на архивској грађи, историографским радовима, историјским изворима и савременим истраживањима, као и оспособљавање докторанда за самостални научни рад.

Практична настава – Упознавање појаве, развоја и еволуције рецепције антике на основу проучавања архивске грађе, историографских радова, као и њихово критичко промишљање, и презентација радова студената.

Препоручена литература (одабрана поглавља из наведене литературе):

1. L. Hardwick, C. Stray, *A Companion to Classical Receptions*, Oxford 2008.
2. Д. Богдановић, *Историја старе српске књижевности*, Београд 1991.
3. Ђ. Трифуновић, *Стара српска књижевност*, Београд 1994.
4. Ј. Скерлић. *Историја нове српске књижевности*, Београд 1967.
5. С. Бошков, *Уџбеници античке историје у српским школама у 19. веку*, Антика и савремени свет, Београд 2007, 21-35.
6. М. Н. Ђурић, *Историја хеленске књижевности*, Београд 1988.
7. М. Будимир, М. Флашар, *Преглед римске књижевности. De auctoribus romanis*, Београд 1963.
8. C. W. Kallendorf, *A Companion to the Classical Tradition*, Oxford 2007.
9. Ј. Деретић, *Класична традиција у српској књижевности*, Античке студије код Срба, Београд 1989, 13-20.

Средњолатинска филологија

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: нема

Циљ предмета

Упознавање са постанком и специфичностима средњевековног латинитета, стицање увида у његове фонетичке, морфолошке, синтактичке и лексичке различитости у односу на латински класичног периода, осмишљено проширивање вокабулара и повезивање фреквентних латинских термина са одговарајућим изразима у модерним, пре свега романским језицима, уз кратак и делотворан увид у историјску граматику како латинског, тако и индоевропских језика.

Исход предмета

Припрема кандидата да се са ширим разумевањем, и уз минималну употребу речника, служи историјским изворима на латинском језику свих епоха.

Садржај предмета

Краћи осврт на класични латинитет, уз повремену писмену проверу (пред)знања кандидата. Детаљно увођење у специфичности средњевековног латинитета.

Практична настава: На практичној настави преводе се и језички анализирају најпре посебни, прилагођени текстови како античких, тако и средњевековних аутора, уз посебно стављање акцента на специфичне латинске конструкције и синтаксу, као и на литерарне стилове. Потом се хронолошки обрађују и одабрани ексцерпти из оригинала, а са циљем да се кандидат оспособи за наредну етапу – самостално служење конкретним наративним и дипломатичким историјским изворима на које ће неизоставно наилазити у свом научном раду.

Препоручена литература

1. F. E. Harrison, *Millenium, A Latin Reader (a.d. 374 – 1374)*, Oxford 1968.
2. Keith Sidwell, *Reading Medieval Latin*, Cambridge 1995.
3. Peter Štoc, *Латински језик у Средњем веку*, скраћена верзија на српском језику *Le sorti del latino nel medioevo iz zbornika Lo spazio letterario del medioevo, I: Ilmedioevo latino*, ed. G. Cavallo, C. Leonardi, E. Menesto, Рим 1994.
4. Dag Norberg, *A Brief History of Medieval Latin* (a chapter with omissions from *Manuel pratique de latin medieval*), Париз 1968.
5. Giovanni Cremaschi, *Постанак и природа средњевековног латинитета* (превод сажетка дела *Guida allo studio del latino medievale*), Падова 1959.
6. Einar Lofstedt, *Late Latin*, Oslo 1959.
7. K. P. Harrington (ed.), *Medieval Latin*, Chicago University Press 1997.
8. Hans Orberg, *Lingua Latina per se illustrata*, pars II Grenaа, Dania 1999.
9. Ранко Матасовић, *Кратка поредбеноповјесна граматика латинског језика*, Загреб 1997.
10. D. Du Cange, *Glossarium mediae et infimae latinitatis*, б.м., 1883.
11. C. T. Lewis & C., *Short Latin Dictionary*, New York 1891.
12. W. H. Maigne d' Arnis, *Lexicon ad scriptores mediae et infimae latinitatis*, Paris 1858.
13. Б. Шијачки Маневић, *Граматика латинског језика*, Београд 1996.
14. Ј. Ђорђевић, *Латинско-српски речник*, Београд 1997.
15. А. Меје, *Увод у упоредно проучавање индоевропских језика*, Београд 1965.

Латинитет наративних и дипломатичких извора средњег века

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: нема

Циљ предмета

Упознавање доктораната са варијантама латинског језика коришћеног у различитим средњовековним изворима, посебно на простору Балкана и Паноније. Задатак је да се кандидат у довољној мери оспособи за рад у архивским установама на тлу Србије, као и за самосталан истраживачки рад у архивским установама Србије и околних земаља. Настава би се одвијала у току једног семестра, кроз део стручних предавања, практичан рад и консултације.

Исход предмета

Кандидати се оспособљавају за самосталан архивски рад. Настава би се базирала на проучавању конкретних наративних и дипломатичких текстова из различитих епоха, њиховом читању и примени, како би кандидат стекао вештине неопходне за потоњи самосталан научноистраживачки рад.

Садржај предмета

Кроз читање различитих варијанти средњовековног латинског, кандидат би стекао основна знања за самостално сналажење и рад са оваквим текстовима, као главном полазишту за његов даљи напредак у научно истраживачком раду.

Препоручена литература

1. Виктор Новак, *Латинска палеографија*, Београд 1952.
2. Антон Стипишић, *Помоћне повијесне знаности*, Загреб 1985.
3. Стјепан Антољак, *Помоћне историјске науке*, Краљево 1971.
4. Бранислав Милутиновић, *Помоћне историјске науке*, Ниш 2000.
5. Dr. O. Grotefend, *Taschenbuch der Zeitrechnung des Deutschen Mittelalters und der Neuzeit*, Bresslau 1948.
6. Adriano Capelli, *Dizionario di abbreviature latine ed italiane*, Milano 1929.
7. Сања Лазанин, *Немачка палеографија*, Загреб 2004.
8. Keith Sidwell, *Reading Medieval Latin*, Cambridge 1995.
9. D. Du Cange, *Glossarium mediae et infimae latinitatis*, б.м., 1883.
10. C. T. Lewis & C., *Short Latin Dictionary*, New York 1891.
11. W. H. Maigne d' Arnis, *Lexicon ad scriptores mediae et infimae latinitatis*, Paris 1858.

Рано средњовековне државе Срба и других Јужних Словена

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: нема

Циљ предмета

Упознавање докторанада са процесима који су довели до формирања средњовековних држава Срба и других јужнословенских народа. Задатак је да се кандидати упознају у довољној мери са преломним моментима у овим процесима. Тако примењена знања докторанди би употребили за даља истраживања везана за историју српског народа, која би спроводили у архивским установама Србије и околних земаља. Настава би се одвијала у току једног семестра, кроз део стручних предавања, практичан рад и консултације.

Исход предмета

Кандидати се методолошки морају оспособити за самосталано научно истраживачко деловање и архивски рад. Научни исход би омогућио кандидату анализу друштвених и економских предуслова за разумевање процеса који су довели до формирања држава у овом периоду, тако да би кандидат овим курсом стекао суштинска знања за самосталан научно истраживачки рад.

Садржај предмета

Срби на Балкану, Прекретница христијанизације; Судари и прилагођавања; самостална држава и аутокефална црква, Богаћење и јачање; Стара српска библиотека.

Препоручена литература

1. *Историја Црне Горе*, I, II/1-2, Титоград 1967.
2. K. Jireček, *Geschichte der Serben*, I-II, Gotha 1911.
3. К. Жиречек, *Историја Срба*, I-II, Београд 1984.
4. *Историја народа Југославије*, Београд-Загреб 1953.
5. *Историја српског народа*, I-II, Београд 1981.
6. V. Klaić, *Povijest Bosne do propasti kraljevstva*, Zagreb 1882.
7. V. Klaić, *Geschichte Bosniens von den ältesten Zeiten bis zum Verfall des Königreiches*, Leipzig 1885.
8. С. Ћирковић, *Историја средњовековне босанске државе*, Београд 1964.
9. В. Ћоровић, *Хисторија Босне*, Београд 1940.
10. В. Ћоровић, *Историја Срба*, I-III, Београд 1989.
11. A. P. Vlasto, *The Entry of the Slavs into Christendom*, Cambridge 1970.
12. Ј. Калић, *Рашки велики жупан Урош II*, Зборник радова Византолошког института, 12, Београд 1970.
13. J. Kalić, *Zur Bezeichnung ``Raška`` (Rasien) für den serbischen Staat bis zur Mitte des 12. Jahrhunderts*, Balcanoslavica 6, Прилеп 1976.
14. Ј. Ковачевић, *Аварски каганат*, Београд 1977.
15. Г. Острогорски, *Порфирогенова хроника српских владара и њени хронолошки подаци*, Историски часопис, 1, Београд 1948.
16. Г. Острогорски, *Сабрана дела*, IV, Београд 1969.
17. L. Steindorf, *Die dalmatinischen Städte im 12. Jahrhundert. Studien zu ihrer politischen Stellung*, Köln-Wien 1984.
18. J. Ferluga, *L'amministrazione bizantina in Dalmazia*, Venezia 1978.
19. Ј. Ферлуга, *Византиска управа у Далмацији*, Београд 1957.
20. В. Чајкановић, *Мир и религија у Срба*, Изабране студије, Београд 1973.

Балкан, Панонија и српске земље од X века до 1541. године

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: нема

Циљ предмета

Упознавање докторанада са економским, друштвеним и културним везама на просторима Балкана и Паноније у периоду од Косовског боја до Мохачке битке. Задатак је да се кандидати упознају са комплексним друштвеним, културним и економским односима на овим просторима у периоду када се етничко тежиште српског народа почело са подручја Косова и северне Македоније премештати ка данашњој северној Србији и Војводини. Тежња је такође да се та примењена знања употребе за даља истраживања везана за историју српског народа, која би докторанди спроводили у архивским установама Србије и околних земаља. Настава би се одвијала у току једног семестра, кроз део стручних предавања, практичан рад и консултације.

Исход предмета

Кандидати се методолошки морају оспособити за самосталано научно истраживачко деловање и архивски рад. Научни исход би омогућио кандидату анализу друштвених и економских предуслова за разумевање процеса који су довели до сложене друштвене, економске и културне интеракције простора Балкана и Паноније у овом периоду, тако да би кандидат овим курсом стекао суштинска знања за самосталан научно истраживачки рад.

Садржај предмета

Балкан, Угарска и Србија у доба Немањића; Односи Балкан, Угарска и Србија у периоду Деспотовине; Срби и Угарска после пада Деспотовине; Културне везе Српских земаља Балкана и Паноније.

Препоручена литература

1. М. Динић, *О Николи Алтомановићу*, Београд 1931.
2. Р. Михаљчић, *Лазар Хребелјановић. Историја, култ, предање*, Београд 1989.
3. Р. Михаљчић, *Јунаци косовске легенде*, Београд 1989.
4. R. Mihaljčić, *The Battle of Kosovo in History and in Popular Tradition*, Belgrade 1989.
5. *О кнезу Лазару, Научни скуп у Крушевцу 1971*, Београд 1975.
6. Г. Острогорски, *Серска област после Душанове смрти*, Београд 1965.
7. Г. Острогорски, *Сабрана дела*, IV, Београд 1969.
8. F. Rački, *Pokret na slavenskom jugu koncem XIV i početkom XV stoljeća*, Rad JAZU 2-4, Zagreb 1868.
9. И. Руварац, *О кнезу Лазару*, Нови Сад 1887.
10. И. Руварац, *Бој на Косову. Старија и новија сазнања*, Београд 1992.
11. *Свети кнез Лазар, Споменица о шестој стогодишњици косовског броја 1389-1989*, Београд 1989.
12. С. Ћирковић, *Србија уочи битке на Косову*, Косовско-метохијски зборник, 1, Београд 1990.
13. В. Атанасовски, *Пад Херцеговине*, Београд 1979.
14. F. Babinger, *Mehmed der Eroberer und seine Zeit*, München 1953.
15. F. Babinger, *Maometto il Conquistatore e il suo tempo*, Torino 1970.
16. Ф. Бабингер, *Мехмед Освајач и његово доба*, Нови Сад 1968.
17. С. Новаковић, *Срби и Турци XIV и XV века*, Београд 1960.
18. М. Пурковић, *Кнез и деспот Стефан Лазаревић*, Београд 1978.
19. Ј. Радонић, *Западна Европа и балкански народи према Турцима у првој половини XV века*,

Нови Сад 1905.

20. С. Ћирковић, *Херцег Стефан Вукчић-Косача и његово доба*, Београд 1964.
21. С. Ћирковић, *Срби међу европским народима*, Београд 2004.
22. S. Cirkovic, *The Serbs*, 2004.
23. S. Cirkovic, *I serbi nel Medioevo*, 1992.
24. С. Ћирковић, *Срби у средњем веку*, Београд 1995.

Манастирска властелинства средњовековне Србије

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: нема

Циљ предмета:

Упознавање докторанада са манастирским властелинствима средњовековне Србије. Проматрају се манастирска властелинства као привредне целине и категорије зависног становништва. Кроз сачуване повеље и друге изворе изучава се историјска географија и идентификују се предмети даривања. Прати се судбина властелинства кроз цео средњи век, промене власништва, судске парнице до којих је долазило. Анализира се политичка судбина и прилике, од времена стварања властелинства до краја средњег века. Изучавала би се црквена историја, те српска средњовековна култура-архитектура, градитељство и сликарство. Тежња је да се примјењена знања употребе у даљим истраживањима. Настава би се одвијала у току једног семестра, кроз део стручних предавања, практичан рад и консултације.

Исход предмета:

Докторанди се методолошки морају обучити за самостално научно истраживање и архивски рад. Научни исход би омогућио кандидатима да кроз праћење манастирских властелинства средњовековне Србије разумеју друштвено-економску, црквену, полититичу и културну историју Срба у средњем веку. Оспособљавају се да врше поређења са властелинствима на ширем простору Балкана и начином њиховог функционисања.

Садржај предмета:

Хиландарско, жичко, бањско, дечанско, светоарханђеловско, раваничко и друга манастирска властелинства. Село. Зависно становништво. Имунитетска права манастира. Ктитори. Политичка и културна историја.

Препоручена литература:

1. Р. Грујић, *Властелинство светог Ђорђа код Скопља од XI-XV века*, Гласник СНД I, 1 (1925), 45–75.
2. Р. Грујић, *Епархијска властелинства у средњевековној Србији*, Богословље VII, 2 (1932), 93–142.
3. Р. Грујић, *II Имунитети и привилегија епархијских властелинстава*, Богословље VII, 3 (1932), 181–200.
4. Р. Ивановић, *Дечанско властелинство, историјско-географска обрада*, ИЧ IV 1952–1953 (1954), 173–226.
5. Р. Ивановић, *Катунска насеља на манастирским властелинствима*, ИЧ V 1954–1955 (1955), 399–411.
6. Р. Ивановић, *Властелинство манастира св. Арханђела код Призрена, историјско-географска истраживања*, ИЧ VII (1957), 345–359.
7. Р. Ивановић, *Властелинство манастира св. Арханђела код Призрена II, историјско-географска истраживања*, ИЧ VIII 1958 (1959), 209–253.
8. Р. Ивановић, *Земљишни поседи Грачаничког властелинства*, ИЧ XI (1961), 253–264.
9. Р. Ивановић, *Средњовековни баштински поседи хумског епархиског властелинства*, ИЧ IX–X 1959 (1960), 79–95.
10. С. Новаковић, *Село*, Београд 1965².
11. Р. Ивановић, *Раваничко властелинство*, ИЧ XVI-XVII 1966/67 (1970), 235–254.
12. М. Благојевић, *Земљорадња у средњовековној Србији*, Београд 1973.
13. *Историја Црне Горе II/1, II/2*, Титоград 1970.
14. *Историја српског народа I-II*, Београд 1981-1982.

15. М. Јанковић, *Епископије и митрополије српске цркве у средњем веку*, Београд 1986.
16. Б. Зарковић, *Хотачка метохија: први хиландарски посед у Србији*, Приштина 2002.
17. С. Божанић, *Ибарско језгро Светостефанског властелинства*, Нови Сад–Сремска Митровица 2006.
18. М. Благојевић, *Преглед историјске географије средњовековне Србије*, Зборник за ИМС 20 (1983), 45–126.

Политичке, духовне и привредне структуре средњег века

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Упознавање кандидата са знањима о организацији и структури функционисања средњовековних држава и друштава. Средњовековне структуре дефинисане су кроз област државне организације и политике, црквених институција, кроз привредни живот, понаособ трговину, духовну и материјалну културу и стваралаштво, положај жена и историју свакодневног живота. Сходно одабиру докторске теме кандидата, тежиште курса се ставља на поједине друштвене структуре и области друштвеног развоја и живота у функцији овладавања проблематике из задате докторске теме.

Исход предмета

Развијање код докторског кандидата способности да током истраживачког рада дефинише структуру и функције конкретних средњовековних институција, појава и историјских процеса у корелацији са историографским изворима средњег века. Да ову схему примене на сопствена поља медијевистичког истраживања.

Садржај предмета

Предавања, вежбе, студијски истраживачки рад под надзором ментора.

Препоручена литература

1. Ж. Ле Гоф, *Средњовековна цивилизација Западне Европе*, Београд 1974.
2. М. Bloch, *Feudalno društvo*, Zagreb 1958.
3. М. Lanović, *Zapadno-evropski feudalizam i ugarsko-hrvatski dvonacionalni sustav*, Zagreb 1928.
4. *Сабрана дела Георгија Осрогорског*, Београд 1970.
5. Р. Engel, *Magyarország világi archontológiája*, I-II, Budapest 1996.
6. *Lexikon des Mittelalters*, CD-rom [And CompLex 4]
7. Du Cange, *Glossarium mediae et infimae latinitatis*, I – IV, Band Graz 1954.
8. Gino Luzzatto, *Ekonomika povijest Italije*, Zagreb 1960.
9. М. Спремић, *Дубровник и Арагонци 1442-1495*, Београд 1971.
10. П. Рокаи, *Дубровник и Анконитанска марка у средњем веку*, Нови Сад 1995.
11. Ђ. Hardi, *Drugeti, povest o usponu i padu pratilaca anžujskih kraljeva*, Novi Sad 2012.

Историја династије Хабзбург

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Да преко објављених извора и литературе, како стручне тако и оне која пружа митогену слику о генеалогији и значају владарске куће Хабзбург, студент стекне подробнија знања о династији која је више столећа играла једну од кључних улога у историји Европе.

Исход предмета

Јасан увид и критичко промишљање важног и сложеног сегмента прошлости Европе какав је улога династија и истакнутих појединаца. Стварање поузданије основе за самосталано истраживање, као и за интерпретацију појединачних догађаја и процеса из опште и националне историје.

Садржај предмета

Упознавање са најважнијим изворима и литературом; Феномен Хабзбуршке династије у историји Европе; Први помени династије и њена улога у средњем веку; успон Хабзбурга ка Европској и светској моћи и стварање мултинационалне империје у другој половини 15. и првој половини 16. века. Измишљене и стварне генеалогије. Шпанска и аустријска грана династије у другој половини 16. до краја 17. века. Експанзија, учвршћивање власти и утицај династије у преображају Југоисточне Европе. Династија и мултинационална држава у епоси социјалних и националних револуција (1790-1867). Двојна Монархија и њени проблеми. Распад монархије 1918. године. Хабзбурзи у традицији «земаља наследница».

Препоручена литература

1. Walter Pohl, Karl Vocelka, Brigitte Vacha, *Die Habsburger : eine europäische Familiengeschichte*, Graz 1996.
2. Dorothy Gies McGuigan, *Familie Habsburg : 1273 bis 1918*, Frankfurt/M, Berlin 1996.
3. Alfred Rapp, *Die Habsburger, die Tragödie eines halben Jahrtausends deutscher Geschichte*, Stuttgart, 1936.
4. Andrew Wheatcroft, *The Habsburgs. Embodyng Empire*, London 1996.
5. Brigitte Hamann, *Die Habsburger, ein biographisches Lexikon*, Wien 1988.
6. Nikola Samardžić, *Karlo V*, Beograd 2001.
7. Victor Lucien Tapie, *Maria Theresia : die Kaiserin und ihr Reich [2. Aufl.]*, Graz 1989.
8. Жан Пол Блед, *Франц Јозеф*, Београд 1989.

Друштвена историја Османског царства

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: завршене мастер студије

Циљ предмета

Упознавање студената с најважнијим историјским појавама, догађајима и процесима друштвене историје Османског царства. Развијање критичког мишљења и мултиперспективног приступа у самосталном интерпретирању резултата научних истраживања. Упознавање са релевантном литературом, историјским изворима, особеностима архивског и палеографско-дипломатичког приступа изучавању османске историје.

Исход предмета

Способност да се најважније историјске појаве, догађаји и процеси самостално описују и тумаче на основу резултата савремених научних истраживања и критичке анализе историјских извора и литературе.

Садржај предмета

Османска држава и друштво, османско државно уређење, организација илмија и калемџија, значај газе и однос центра-периферије у османском друштву. Принцип верске толеранције и милет систем, организација еснафа, структура османског друштва, аскер и раја. Правни и политички положај немуслимана, тимарски систем, економско уређење, порески систем. Право код Османлија, шеријат и канун, образовање и религија. Османска књижевност, политичка литература, уметност и архитектура. Османско друштво у периоду друштвене трансформације, институција ајанлика, појава чифтличења, друштво у периоду танзимата и реформи.

Препоручена литература

1. Grupa autora, *An Economic and Social History of Ottoman Empire, Vol. I-II*, Cambridge 1997
2. Grupa autora, *The Cambridge History of Turkey*, Vol. I-IV, Cambridge 2006-2013
3. E. Ihsanoğlu (priredio), *Historija Osmanske države i civilizacije I,II*, Sarajevo 2004, 2008
4. S. Faroqhi, *Sultanovi podanici. Kultura i svakodnevnica u Osmanskom carstvu*, Zagreb 2009
5. S. Faroqhi, *Artisans of Empire: Crafts and Craftspeople under the Ottomans*, London 2011
6. S. Faroqhi, *Stories of Ottoman Men and Women. Establishing Status, Establishing Control*, Istanbul 2002
7. Berkes Niyazi, Ahmad Feroz, *The Development of Secularism in Turkey*, London, 1998
8. K. Berkey, *Bandits and Bureaucrats: The Ottoman Route to State Centralization*, London 1996
9. K. Barkey, *Empire of Difference: The Ottomans in Comparative Perspective*, Cambridge 2008
10. Ebru Boyar, Kate Fleet, *A Social History of Ottoman Istanbul*, Cambridge 2010
11. Bruce Masters, *Christians and Jews in the Ottoman Arab World: The Roots of Sectarianism*, Cambridge 2001
12. Carter V. Findley, *Ottoman Civil Officialdom. A Social History*, Princeton 1989
13. Fatma M. Göçek, *Rise of the Bourgeoisie, Demise of Empire: Ottoman Westernization and Social Change*, Oxford 1996
14. L. Peirce, *The Imperial Harem: Women and Sovereignty in the Ottoman Empire*, Oxford 1993

Друштвена историја Руске империје

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: завршене мастер студије

Циљ предмета

Упознавање студената с најважнијим историјским појавама, догађајима и процесима друштвене историје Руске империје. Развијање критичког мишљења и мултиперспективног приступа у самосталном интерпретирању резултата научних истраживања.

Исход предмета

Способност да се најважније историјске појаве, догађаји и процеси самостално описују и тумаче на основу резултата савремених научних истраживања и критичке анализе историјских извора и литературе.

Садржај предмета

Реформе Петра Великога и руско друштво XVIII века. Руска имерија у освит 19 века и програм реформи либералног круга око цара Александра I; руско друштво и Европа- славенофили и западњаци; Истински реформатор Александар II; повратак конзервативизму у време Александра III; сукоби у руском друштву, основе руског јакобинизма и бланкизма; криза руског друштва на прелому из XIX у XX век и пут у катастрофу; крај Руске империје и тријумф револуције.

Препоручена литература

1. С. Живанов, *Русија на прелазу векова*, Београд 2002
2. С. Живанов, *Пад Руског царства I-II*, Београд 2008
1. Џејмс Билингтон, *Икона и Секира, историја руске културе, једно тумачење*, Београд 1988
3. В. Леонтович, *История либерализма в России 1762-1914*, Париж 1980
4. М. Раев, *Понять дореволюционную Россию. Государство и общество в Российской империи*, Лондон 1990
5. И. Чулков, *Императоры. Психологические портреты*, Москва 1991
6. Я. Гордин, *Мятеж реформаторов*, Ленинград 1989
7. Р. Пайпс, *Россия при старом режиме*, Москва 1993
8. И. Пантин, В. Хорос, Е. Плимман, *Революционная традиция в России 1783-1883*, Москва 1986
9. П. Черкасов, Д. Чернышевский, *История императорской России*, Москва 1994
10. Л. Базилов, *Рушење Руског царства*, Нови Сад 1980

Културна историја Хабзбуршке монархије

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Циљ предмета је да се код студената, на основу проверених научних сазнања, развије критички смисао за разумевање и тумачење темељних историјских процеса, структура и обележја историје Хабзбуршке монархије, као изразито специфичног оквира развоју културе – како на нивоу Царевине у целини, тако и унутар појединих националних заједница које су живе у овој држави. Циљ наставе је да подстакне студенте на компаративни приступ у проучавању културне историје народа Хабзбуршке монархије и да их оспособи за сагледавање веза између појава у сфери културе и ширих политичких збивања. Циљ наставе је такође, да се студенти оспособе, да на основу научних метода и сазнања стечених у вези са сложеним и слојевитим догађајима из прошлости, заузму рационалан, критичан и објективан став у односу на збивања у савременом свету.

Исход предмета

Продубљивање стеченог знања и стицање нових сазнања из области културне историје Средње Европе. Стицање способности препознавања веза између политичких и друштвених појава, догађаја и процеса са променама у идејним кретањима и културној сфери. Упознавање са најмаркантнијим појавама и личностима културне историје Средње Европе. Стицање знања које ће дипломираним студентима олакшати запошљавање у школству, научним и културним установама, у делатности електронских и штампаних медија као и у доношењу одговорних одлука у друштвеним и политичким организацијама и установама.

Садржај предмета

Теоријска настава: курс ће се бавити најмаркантнијим процесима, догађајима и личностима из културне историје Хабзбуршке монархије: реформација и контрареформација у Хабзбуршкој монархији; идејна кретања, црквена култура, школство; начин живота; развој уметности; барок у Хабзбуршкој монархији; здравство и хигијенски услови. Појава просветитељства и њене последице у култури. Културна фаза националних препорода. Значај штампарства, формирања књижевних језика; формирање културних установа националног и локалног значаја. Журналистика, позориште, касина. Романтика, Belle Epoque.

Практична настава: анализа релевантних историјских извора и уметничких дела. Семинарски и домаћи радови у вези са културном историјом Средње Европе.

Препоручена литература

1. М. Пери, *Интелектуална историја Европе*, Београд, 2000.
2. R. J. W Evans, *Rudolf II and his world. A study in Intellectual History 1576-1612*, Oxford, 1972.
3. Trevor-Roper Hugh, *Princes and Artists: Patronage and Ideology at Four Habsburg Courts, 1517–1633*, 1976.
4. R. A. Kann, *A Study in Austrian Intellectual History: From Late Baroque To Romanticism*, 1973.
5. W. M. Johnston, *The Austrian Mind. An Intellectual and social History 1848-1938*, London, 1972.
6. K. Nyíri, *A Monarchia szellemi életéről. Filozófiatörténeti tanulmányok*, Budapest, 1980.
7. M. Szabó, *Politikai gondolkodás és kultúra Magyarországon a dualizmus utolsó negyedszázadában*
8. O. Benesch, *German and Austrian Art of Fifteenth and Sixteenth Centuries*, London 1972.
9. Ch. Ingrao, *State and Society in Early Modern Austria*, West Lafayette, 1994.
10. F. Mark, *The Viennese Enlightenment*, New York, 1985.

Историја Краљевине Мађарске (1790-1849)

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Циљ предмета је да се код студената, на основу проверених научних достигнућа, развије критички смисао за разумевање и тумачење темељних историјских процеса, структура и обележја историје Краљевине Мађарске у периоду 1790-1849. Циљ наставе је да подстакне студенте на компаративну и објективну анализу историје Краљевине Мађарске и да их оспособи за сагледавање сложених и слојевитих веза између појава у сфери економије, политике и културе. Циљ наставе је такође, да се студенти оспособе, да на основу научних метода и сазнања стечених у вези са сложеним и слојевитим догађајима из прошлости, формулишу рационалан, критичан и објективан став у односу на збивања у савременом свету.

Исход предмета

Продубљивање стеченог знања и стицање нових сазнања из области историје Краљевине Мађарске 1790-1849. године. Упознавање са најмаркантнијим појавама и личностима историје Краљевине Мађарске 1790-1849. Стицање способности препознавања узрочних веза између политичких, економских и друштвених појава историје Мађарске, као и повезаности њене историје са историјским збивањима у ширем средњеевропском и западноевропском простору, односно са регионом Балкана. Стицање знања и вештина које ће дипломираним докторандима олакшати запошљавање у научним и културним установама, као и у доношењу одговорних одлука у друштвеним и политичким организацијама и установама.

Садржај предмета

Теоријска настава: курс се бави најмаркантнијим догађајима и личностима из историје Краљевине Мађарске: сталешки покрет 1790-1794; период апсолутизма 1795-1825; ширење либералних и националних идеја; корените промене у привредним и социјалним односима; развој у сфери културе код Мађара и немађарских народа; односи Мађара са бечким двором; односи Мађара са народностима, почеци националних препородних покрета; појава и деловање мађарске либералне опозиције (1830-1848); револуционарна збивања 1848-1849. године; постреволуционарне године. *Практична настава:* анализа релевантних историјских извора и културне баштине. Семинарски и домаћи радови у вези са историјом Краљевине Мађарске 1790-1849.

Препоручена литература

1. П. Рокаи, З. Ђере, Т. Пал, А. Касаш, *Историја Мађара*, Београд 2002.
2. Z. Đere, *Mađarski i srpski nacionalni preporod*, Novi Sad 2009.
3. I. Ban, J. Barta, M. Cine, *Istorija mađarske književnosti*, Novi Sad 1976.
4. G. Bona, *The Hungarian Revolution and War of Independence, 1848-1849*, New York, 1999.
5. A. Marković Majtenji (urednik), *Vojvodina osamstočetrdesetima*, Novi Sad, 2005.
6. Gy. Mérei, (glavni urednik), *Magyarország története 1790-1848, Magyarország története tíz kötetben*, V/1-2, Budapest, 1983.
7. J. Szentpéteri (urednik), *Magyar Kódex 4. Reformkor és kiegyezés művelődéstörténete*, Budapest, 2000.
8. E. Arató, *A magyarországi nemzetiségek nemzeti ideológiája*, Budapest, 1983.
9. M. Molnár, *A Concise History of Hungary*, Cambridge.
10. J. Varga, *A Hungarian Quo Vadis: Political Trends and Theories in the Early 1840s*, Budapest, 1994.

Модернизацијски процеси у Југоисточној Европи у XIX веку

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Стицање општих и стручних знања утемељених на провереним достигнућима савремене историјске науке о структурама и процесима историје модерног доба, са посебним фокусом на простор југоисточне Европе у „дугом 19. веку“, односно раздобљу од почетака Индустријске револуције у Западној Европи и Француске револуције до Првог светског рата.

Упознавање студената са основним концептима теорије модернизације и различитим приступима, као и указивање на неопходност њихове критичке примене приликом проучавања историје модерног доба.

Подстицање ширег разумевања процеса модернизације указујући на његову економску, социјалну, политичку и културну димензију, као и на њихову међусобну повезаност.

Развијање критичког мишљења, односно интердисциплинарног и мултиперспективног приступа у разумевању темељних историјских процеса, схватања, структура и обележја историје модерног доба.

Исход предмета

Усвајање општих знања и развијање способности да се најважнији догађаји, појаве и процеси из историје југоисточне Европе у 19. веку могу идентификовати, систематизовати, интерактивно тумачити у односу на основне процесе европске и светске историје.

Садржај предмета

Израгања о историјским предусловима, просторном и хронолошком контексту, субјектима, чиниоцима, главним одликама, значају, као и о интердисциплинарним методама релеватним за проучавање историје Европе у 19. веку, са посебним нагласком на простор југоисточне Европе; осврт на основна методолошка питања и анализа различитих идеја о односу „центра“ и „периферије“ од доба Просветитељства до 20. века; указивање на разноврсност и вишеслојност дискурса о „заосталости“, „периферији“, „модерности“ итд; излагања о технолошкој и индустријској модернизацији, урбанизацији, индустријализацији, процесу изградње нација и етничкој хомогенизацији итд.

Препоручена литература (одабрана поглавља из наведене литературе)

1. Alberto Martineli, *Modernizam: proces modernizacije*, Podgorica 2010.
2. Anthony D. Smith, *Nacionalizam i modernizam: kritički pregled suvremenih teorija nacija i nacionalizma*, Zagreb 2003.
3. Piter Berk, *Istorija i društvena teorija*, Beograd 2002.
4. Imanuel Volerstin, *Moderni svetski sistem*, 1-2, Podgorica 2012.
5. М. Паларе, *Балканске привреде око 1800. до 1914. године: еволуција без развоја*, Београд 2010.
6. John R. Lampe, Marvin R. Jackson, *Balkan Economic History 1550-1950: From Imperial Borderlands to Developing Nations*, Bloomington 1982.
7. Мари-Жанин Чалић, *Социјална историја Србије 1815–1941: успорени напредак у индустријализацији*, Београд 2004.
8. Iván T. Berend, György Ránki, *Evropska periferija i industrijalizacija 1780–1914*, Zagreb 1996.
9. Ivan Z. Denes (ed.), *Liberty and the Search for Identity. Liberal Nationalisms and the Legacy of Empires*, Budapest 2006.
10. Daniel Chirot, *Social Change in a Peripheral Society: The Creation of a Balkan Colony*, New York-San Francisco-London 1976.

11. D. Chirot (ed.), *The Origins of Backwardness in Eastern Europe: Economics and Politics from the Middle Ages Until the Early Twentieth Century*, Berkeley – Los Angeles 1989.
12. Horst Haselsteiner, *Ogledi o medernizaciji u Srednjoj Europi*, Zagreb 1997.

Историја српског народа у Хабзбуршкој монархији од XVI до XVIII века

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: нема

Циљ предмета Упознавање докторанада са миграционим процесима код српског народа, стварањем система Војне границе на тлу Хабзбуршке монархије. Задатак је да се кандидати упознају у довољној мери са историјатом Војне границе и њеним тековинама, историјом Срба у Провинцијалу, слободним краљевским градовима. Тако примењена знања докторанди би употребили за даља истраживања везана за историју српског народа, која би спроводили у архивским установама Србије и околних земаља. Настава би се одвијала у току једног семестра, кроз део стручних предавања, практичан рад и консултације.

Исход предмета

Кандидати се морају оспособити за самосталано научно истраживачко деловање и архивски рад. Треба напоменути да је већи део историје српског народа у Монархији од XVI до прве половине XIX века, везан управо за Војну границу, што докторанду као будућем научном и истраживачком раднику отвара многе досад мало истражене или уопште неистражене области. Наравно, један од основних услова за бављење овим историјским периодом је знање латинског и немачког језика и различитих форми готичког писма.

Садржај предмета

Настава би се базирала на објашњењима појма Војне границе, њеној специфичности, тако да би кандидат овим начином извођења наставе стекао основна знања за самосталан научно истраживачки рад.

Препоручена литература

1. Алекса Ивић, *Историја Срба у Војводини*, Нови Сад 1929.
2. Манојло Грбић, *Карловачко владичанство*, Топуско 1990.
3. Јован Савковић, *Преглед постанак, развитка и развојачења Војне границе*, Нови Сад 1964.
4. Војин Дабић, *Банска крајина*, Београд 1984.
5. Феликс Милекер, *Историја банатске војничке границе*, Панчево 2004.
6. Александар Форишковић, *Текелије*, Нови Сад 2011.
7. *Историја српског народа*, III-V, Београд 1994.
8. Душан Поповић, *Историја Срба у Војводини*, 1-3, Нови Сад 1990.
9. Славко Гавриловић, *О Србима Хабзбуршке монархије*, Београд 2010.
10. Јохан Х. Швикер, *Историја унијаћења Срба у Војној крајини*, Нови Сад 1995.
11. Јохан Х. Швикер, *Политичка историја Срба у Угарској*, Нови Сад 1998.
12. Стеван Михалџић, *Барања од најстаријих времена до данас*, Нови Сад 1937.
13. Иван Иванић, *Буњевци и Шокци у Бачкој, Барањи, Лици*, Београд 1899.
14. Радослав Грујић, *Апологија српског народа у Хрватској и Славонији*, Catena mundi, Крагујевц 1992.
15. Радослав Грујић, *Пакрачка епархија*, Нови Сад 1931.
16. Јован Скерлић, *Српска књижевност у XVIII веку*, Београд 1966.
17. Мирослав Тимотијевић, *Рађање модерне приватности*, Београд 2006.
18. Владан Гавриловић, *Темешварски сабор и Илirsка дворска канцеларија (1790-1792)*, Нови Сад 2005.

Борба српског народа за политичка и национална права у Хабзбуршкој Монархији (1788-1918)

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: нема

Циљ предмета Упознавање докторанада са друштвеном и политичком историјом српског народа на тлу Хабзбуршке монархије и Отоманске империје. Задатак је да се кандидати упознају у довољној мери са националним тежњама српског народа у два царства, његовим првим плановима о аутономној територији, историјату политичких партија и њиховој улози у оквирима Монархије. Тежња је такође да се та примењена знања употребе за даља истраживања везана за историју српског народа, која би докторанди спроводили у архивским установама Србије и околних земаља. Настава би се одвијала у току једног семестра, кроз део стручних предавања, практичан рад и консултације.

Исход предмета Кандидати се морају оспособити за самосталано научно истраживачко деловање и архивски рад.

Садржај предмета Настава би се базирала на објашњењима правно-политичког положаја српског народа у Монархији и Отоманској империји, тежњама српског народа за стварањем аутономне области у Монархији. Такође би се указивало на развој политичких партија, њихове програме и идеје. Треба напоменути да је већи део историје српског народа у Монархији од краја XVIII до почетка XX века везан за делатност српских културних и просветних установа и рад Народно-црквених сабора, као једне специфичне установе код Срба, на којој се преламају различите како националне, тако и политичке опције. Ово са друге стране докторанду као будућем научном и истраживачком раднику отвара многе досад мало истражене или недовољно истражене историографске теме.

Препоручена литература

1. Владан Гавриловић, *Темишварски сабор и Илирска дворска канцеларија 1790-1792*, Нови Сад 2005.
2. Василије Крестић, *Историја српске штампе у Угарској 1791-1918*, Нови Сад 1980.
3. Василије Крестић, *Хрватско-угарска нагодба 1868. године*, Београд 1969.
4. Васа Чубриловић, *Историја политичке мисли у Србији XIX века*, Београд 1982.
5. Лујо Бакотић, *Срби у Далмацији*, Београд 1939.
6. Никодим Милаш, *Православна Далмација*, Нови Сад 1901.
7. Софија Божић, *Политичка мисао Срба у Далмацији*, Београд 2002.
8. Димитрије Кириловић, *Српски народни сабори, I-II*, Нови Сад 1937.
9. Димитрије Кириловић, *Помађаривање у бившој Угарској*, Нови Сад 2006.
10. Василије Крестић, Радош Љушић, *Србија и ослободилачки покрети на Балкану 1856-1878*, Београд 1983.
11. Славко Гавриловић, *Срби у Хабзбуршкој монархији 1792-1849.*, Сремски Карловци 2000.
12. Јован Ђорђевић, *Радња Благовештенског сабора народа српског у Сремским Карловцима 1861*, Нови Сад 1861.
13. Василије Крестић, Радош Љушић, *Програми и статуту српских политичких странака до 1918*, Београд 1991.
14. Дејан Микавица, *Српска Војводина у Хабзбуршкој монархији 1690-1920.*, Нови Сад 2005.
15. Василије Крестић, *Историја Срба у Хрватској и Славонији 1848-1914.*, Београд 2010.
16. Томислав Краљачић, *Калајев режим у Босни*, Бања Лука 2000.
17. Дејан Микавица, *Михаило Полит Десанчић*, Нови Сад 2007.

18. Лазар Ракић, *Радикална странка у Војводини*, I-II, Нови Сад 1975, 1985.
19. Дејан Микавица, *Српско питање на Угарском сабору 1690-1918*, Нови Сад 2011.

Историја српске државности (1788-1918)

Статус предмета: изборни

Број ЕСПБ: 10

Услов: нема

Циљ предмета Упознавање докторанада са плановима и тежњама за стварање модерне српске државе. Пажња би се посветила законодавној власти у периоду Првог и Другог српског устанка, првом Уставу из 1835, Турском уставу из 1838. године. У политичком и правном смислу, обрађивала би се питања националног и социјалног карактера у новоформираној Кнежевини и Краљевини Србији. Тежња је такође да се та примењена знања употребе за даља истраживања везана за историју српског народа, која би докторанди спроводили у архивским установама Србије и околних земаља. Настава би се одвијала у току једног семестра, кроз део стручних предавања, практичан рад и консултације.

Исход предмета Кандидати се морају оспособити за самосталано научно истраживачко деловање и архивски рад. Овакав један курс омогућава докторанду, као будућем научном и истраживачком раднику, да се применом стечених знања упусти у компаративна историјско-правна питања, чиме би се отворила многа досад мало истражена или уопште неистражена поља историографске науке.

Садржај предмета Настава би се базирала на објашњењима правно-политичког положаја српског народа у Монархији и Отоманској империји, тежњама српског народа за стварањем аутономне области у Монархији и независне државе у Отоманској империји. Посебна пажња била би усмерена на нацрте српског уства и законодавне власти у време Првог српског устанка и његовом остварењу кроз Хатишерифе од периода Другог српског устанка. Обрађивали би се и објашњавали уставни настали у периоду Кнежевине и Краљевине Србије, као и њима прописани законодавни органи власти.

Препоручена литература

1. Слободан Јовановић, *Сабрана дела*, Београд 2005.
2. Владан Гавриловић, *Темешварски сабор и Илirsка дворска канцеларија 1790-1792*, Нови Сад 2005.
3. Стојан Новаковић, *Васкрс државе српске*, Нови Сад 2004.
4. Радослав Љушић, *Вожд Карађорђе*, Београд 2005.
5. Михаило Гавриловић, *Милош Обреновић*, књ. I-III, Београд 1912.
6. Гргур Јакшић, *Европа и васкрс Србије (1804-1834)*, Београд 1933.
7. Радослав Љушић, *Кнежевина Србија 1830-1839*, Београд 1986.
8. Гргур Јакшић, Драгослав Страњковић, *Србија од 1813. до 1858.*, Београд 1937.
9. *Владе Србије 1805-2001*, Београд 2001.
10. *Историја српске државности*, књ. I-III, Нови Сад 2001.
11. Чedomir Попов, *Србија на путу ослобођења 1868-1878*, Београд 1980.
12. Милорад Екмечић, *Стварање Југославије 1790-1918*, Београд 1989.
13. Милорад Екмечић, *Дуго кретање између клања и орања*, Београд 2011.
14. Андреј Митровић, *Србија у Првом светском рату*, Београд 2004.
15. *Европа и српска револуција 1804-1815*, Нови Сад 2004.
16. Јанко Ницовић, *Уставни развој Србије*, Београд 2000.
17. Димитрије Ђорђевић, *Царински рат Аустро-Угарске и Србије*, Београд 1962.

Докторска дисертација - избор теме и израда пројекта истраживања

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Реализација способности студената за конципирање и планирање научног истраживања у области историје и обављање припремних радњи у процесу израде докторске дисертације.

Исход предмета

Утврђивање теме докторске дисертације и израда детаљног пројекта научног истраживања.

Садржај предмета

Студијски истраживачки рад.

Успостављање тематског и хронолошког оквира истраживања, спецификација наслова докторске дисертације, израда радне библиографије (објављени историјски извори и литература) и детаљног пројекта конкретних истраживачких задатака (утврђивање списка архивских, библиотечких и других установа у којима ће бити спровођена истраживања, утврђивање динамике спровођења истраживања и др.)

Препоручена литература

У складу са проблемским и хронолошким оквиром теме докторске дисертације и утврђеном методологијом истраживања

Докторска дисертација - пријава и образложење докторске дисертације

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Потврђивање способности студента за конципирање, пројектовање и примену методологије научног истраживања у области историје и способности преношења знања и идеја стручној и широј академској заједници путем израде пријаве и образложење одабране теме теме, пројекта истраживања и концепта будуће докторске дисертације у складу са Правилником о докторским студијама.

Исход предмета

Пријава предлога теме докторске дисертације, у складу са Правилником о докторским студијама.

Садржај предмета

Студијски истраживачки рад.

Спровођење активности неопходних за израду пријаве и образложења теме докторске дисертације, пројекта истраживања и концепта будуће докторске дисертације, у складу са Правилником о докторским студијама.

Препоручена литература

У складу са проблемским и хронолошким оквиром теме докторске дисертације и утврђеном методологијом истраживања

Научно истраживачки рад 1

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Реализација докторандове способности да оригиналним истраживањем постигне научноистраживачке резултате којима се проширују границе дотадашњих знања и који су, према оцени уређивачког одбора и/или рецензента одговарајућег научног часописа или зборника научних радова, вредни публикавања.

Исход предмета

Публиковање научног рада у одговарајућем научном часопису или зборнику научних радова.

Садржај предмета

Студијски истраживачки рад.

Самостално истраживање теме, одабране уз сагласност ментора: прикупљање, прегледање, проучавање и критичко промишљање историјских извора и литературе, критичка анализа, процена и синтеза нових и сложених идеја, прилагођавање процеса истраживања датих околности, уз неопходан степен академског интегритета, постизање истраживачких резултата којима се проширују границе дотадашњих знања и њихово излагање у одговарајућој, академској форми, ради потврђивања способности преношења резултата истраживања одабране теме академској јавности; припремање рада за штампу према захтевима уређивачког одбора и/или рецензента одговарајућег научног часописа или зборника научних радова (сажетац, кључне речи, критички апарат, библиографија итд.).

Препоручена литература

У складу са проблемским и хронолошким оквиром теме докторске дисертације и утврђеном методологијом истраживања.

Научно истраживачки рад 2

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 10

Услов:

Циљ предмета

Реализација способности студента да оригиналним истраживањем постигне научноистраживачке резултате којима се проширују границе дотадашњих знања и који су, према оцени одбора за припрему одговарајућег научног скупа, вредни саопштавања академској јавности и публиковања у зборнику научних радова.

Исход предмета

Јавно излагање етапних резултата истраживања теме одабране уз сагласност ментора и то на научном скупу чији је организатор релевантна научноистраживачка установа и публиковање израђеног научног рада чији је аутор студент уписан на студијски програм, у одговарајућем научном часопису, тематском зборнику научних радова или зборнику научних радова са научног скупа.

Садржај предмета

Студијски истраживачки рад.

Самостално истраживање теме, одабране уз сагласност ментора: прикупљање, прегледање, проучавање и критичко промишљање историјских извора и литературе, критичка анализа, процена и синтеза нових и сложених идеја, прилагођавање процеса истраживања датим околностима, уз неопходан степен академског интегритета, постизање истраживачких резултата којима се проширују границе дотадашњих знања и њихово излагање у одговарајућој, академској форми, ради потврђивања способности преношења резултата истраживања одабране теме академској јавности; припремање рада за штампу према захтевима уређивачког одбора и/или рецензената одговарајућег научног часописа или зборника научних радова (сажетац, кључне речи, критички апарат, библиографија итд.) или организационог одбора научног скупа.

Препоручена литература

У складу са проблемским и хронолошким оквиром теме докторске дисертације и утврђеном методологијом истраживања.

Докторска дисертација - израда прве верзије

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 20

Услов:

Циљ предмета

Израда прве, радне, верзије интегралног текста докторске дисертације ради потврђивања способности преношења резултата истраживања одабране теме академској јавности.

Исход предмета

Прва, радна, верзија интегралног текста докторске дисертације.

Садржај предмета

На основу концепта садржаја докторске дисертације, којим су предвиђене следеће целине (увод, тематске целине – поглавља, закључак, списак историјских извора и литературе), докторанд, уз сталне консултације са ментором, пише прву, радну, верзију докторске дисертације.

Препоручена литература

У складу са проблемским и хронолошким оквиром теме докторске дисертације и утврђеном методологијом истраживања

Докторска дисертација - израда коначне верзије

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 20

Услов:

Циљ предмета

Потврђивање докторандове способности самосталног конципирања, пројектовања и примене методологије научног истраживања у области историје и способности прилагођавања процеса истраживања уз неопходан степен академског интегритета; способности за критичку анализу, процену и синтезу нових и сложених идеја; способности да се оригиналним истраживањем постигну научноистраживачки резултати којима се проширују границе дотадашњих знања; преношење резултата самосталног истраживања одабране теме академској јавности у сложеној текстуалној форми.

Исход предмета

Коначна верзија докторске дисертације која потврђује докторандову способност самосталног конципирања, пројектовања и примене методологије научног истраживања у области историје и прилагођавања процеса истраживања уз неопходан степен академског интегритета; способности за критичку анализу, процену и синтезу нових и сложених идеја; способности да се оригиналним истраживањем постигну научноистраживачки резултати којима се проширују границе дотадашњих знања. Докторска дисертација публикује се у складу са Правилником о докторским студијама.

Садржај предмета

На основу сугестија ментора, докторанд врши допуну и дораду прве, радне, верзије докторске дисертације и израђује коначну верзију коју предаје у складу са Правилником о докторским студијама.

Препоручена литература

У складу са проблемским и хронолошким оквиром теме докторске дисертације и утврђеном методологијом истраживања.

Докторска дисертација - јавна одбрана

Статус предмета: обавезни

Број ЕСПБ: 20

Услов:

Циљ предмета

Јавно усмено, односно мултимедијално представљање докторандовога познавања и систематског разумевања одабране и писмено обрађене теме докторске дисертације; способност самосталног и аргументованог образлагања примењене методологије и резултата оригиналног научног истраживања у области методике, уз неопходан степен академског интегритета; давање концизних, јасних и аргументованих одговора на сва питања која постављају чланови комисије за одбрану докторске дисертације.

Исход предмета

Способност да се оригиналним истраживањем постигну научно-истраживачки резултати којима се проширују границе досадашњих знања у области методике наставе. Јавна потврда докторандовога познавања и систематског разумевања одабране теме докторске дисертације; способност да се научној јавности самостално и аргументовано образлаже примењена методологија и резултати оригиналног научног истраживања у области методике наставе.

Садржај предмет

Јавна одбрана докторске дисертације у складу је са Правилником о докторским студијама Филозофског факултета у Новом Саду. Пошто је завршио писање докторске дисертације, и у договору с ментором, докторанд предаје најмање 8 примерака дисертације Наставно-научном већу Факултета, које формира Комисију за оцену и одбрану докторске дисертације од најмање 3 члана. Комисија (позитиван) извештај о оцени доставља Наставно-научном већу Факултета које тај извештај разматра и прослеђује Сенату Универзитета на усвајање. Позитиван, а од стране Сената Универзитета усвојен, извештај о оцени докторске дисертације доставља се Факултету и Комисији која, заједно са деканом и кандидатом, заказује термин усмене одбране докторске дисертације. На усменој одбрани докторске дисертације докторанд најпре излаже кратак експозе о својој тези, резултатима својих истраживања и доприносу своје дисертације области из које је теза писана, а затим одговара на питања која му постављају чланови Комисије. Одбрана се сматра завршеном кад сви чланови Комисије исцрпе предвиђена питања и докторанд на њих да задовољавајуће одговоре. После повлачења Комисије и састављања записника са одбране, Комисија докторанду саопштава резултат одбране. Записник са одбране прослеђује се администрацији Факултета и Универзитета. Позитиван исход одбране докторске дисертације води ка свечаном промовисању докторанда у доктора наука, што се уприличује за све нове докторе наука на Универзитету у Новом Саду.

Препоручена литература

У складу са проблемским и хронолошким оквиром теме докторске дисертације и утврђеном методологијом истраживања.